

5. OTURUM

BEN OLSAYDIM

AMAÇ

Öğrencilerin zorbalıkla baş etme yollarına ilişkin farkındalık kazanması.

KAZANIMLAR

- Zorbalık yapan öğrenci, davranışını değiştirmek için neler yapabileceğini fark eder.
- Zorbalığa maruz kalan öğrenci, zorbalıkla baş etmek için neler yapabileceğini fark eder.
- İzleyici rolündeki öğrenci, zorbalığı önlemek ya da müdahale etmek için neler yapabileceğini fark eder.

MATERYAL

Kalem, A3 kâğıt (karton), FORM 9-Örnek Olaylar, FORM 10-Akran Zorbalığıyla Baş Etme Yolları, FORM 11-Akran Zorbalığıyla Baş Etme Stratejileri

KULLANILACAK YÖNTEM VE TEKNİK

Soru-cevap, tartışma, örnek olay

SÜRE

40 dakika

SÜREÇ

• “Sevgili öğrenciler, önceki oturumlarda zorba davranışın zorba davranışı yapan, zorbalığa maruz kalan ve zorba davranışın izleyicileri olmak üzere her üç rolde olan öğrenciyi olumsuz etkilediğini konuşmuştuk. Her öğrencinin okulda kendini güvende hissetme hakkı olduğundan söz etmiştik. Ayrıca her üç rolde olan öğrencinin zorba davranışı ortadan kaldırmak için neler yapabileceğini ele aldık. Bugün sizlerle akran zorbalığı farkındalık eğitimi kapsamında son etkinliğimizi gerçekleştireceğiz. Bu etkinlikte amacımız zorba davranışı yapan, zorbalığa maruz kalan ve zorba davranışı izleyiciler açısından zorbalık ile baş etmeye yönelik davranışlarının neler olabileceğini ele almak ve bugüne kadar etkinliklerde öğrendiğimiz bilgileri gözden geçirmektir.” açıklaması yapılarak süreç başlatılır

- Uygulayıcı bu açıklamanın ardından öğrencileri dörder kişilik gruplara

ayırır (uygulayıcı sınıf mevcuduna göre ayarlamayı yapabilir) ve her gruba FORM 9'u verir ve her grubun FORM 9'daki bir örnek olay üzerine çalışmasını ister⁶.

• Örnek senaryoları alan gruplara şu yönerge verilir:

"Sevgili öğrenciler, zorbalıkla karşılaştığımızda bu olayla baş etmek için birtakım stratejiler geliştirebiliriz. Bu kapsamda FORM 9'da verilen örnek olaylarda tepkiniz nasıl olurdu? Her grubun bir örnek olay seçmesini ve bu örnek olay ile ilgili cevaplarınızı FORM 10'a yazmanızı istiyorum. Üçte ayırdığınız bu kâğıtlardan birinci sütuna zorbalık yapan öğrenci olarak, ikinci sütuna zorbalığa maruz kalan öğrenci olarak, üçüncü sütuna zorbalığı dışarıdan izleyen öğrenci olarak bakmanızı istiyorum. Siz bu rollerin herhangi birinde olsaydınız durumla baş etmek için neler yapardınız? Bununla ilgili bir grup broşürü hazırlamanızı istiyorum. Bu broşürü hazırlamanız için 15 dakika süreniz olacak."

• Grup çalışması tamamlandıktan sonra uygulayıcı, "Sevgili öğrenciler, hepimizden kendi gruplarınız için birer sözcü seçmenizi istiyorum. Bu sözcülerin gruplarınızda zorbalığa maruz kalan, zorbalık yapan ve izleyici rolünde zorbalığı önlemek için neler yapılabileceğiyle ilgili hazırladığınız broşür konusunda paylaşımında bulunmalarını istiyorum." şeklinde açıklama yapar. Ardından verilen cevaplar üzerinde tartışılarak etkin baş etme yöntemlerinin belirlenmesi istenir (Uygulayıcı, öğrencilerin baş etme yöntemlerine katkı sağlamak için FORM 11'deki yöntemlerden faydalanabilir). Öğrencilerin sunduğu baş etme yolları A3 boyutunda bir kağıda yazılabilir ve böylece afiş olarak sınıf panosuna asılabilir. Yıl boyunca sınıf panosunda sergilenenebilir.

• Son olarak uygulayıcı, öğrencilerden etkinlikten sonra okul panosuna asmak üzere o gün öğrendikleri ile ilgili zorbalık yapan öğrenciye, zorbalığa maruz kalan öğrenciye ve izleyici öğrenciye yönelik zorbalık karşıtı birer slogan yazmalarını ister⁷.

• Oturum "Sevgili öğrenciler, görüldüğü gibi zorbalıkla günlük hayatta karşılaşabiliriz. Ancak zorbalıkla etkin bir şekilde baş etmeye yönelik birçok farklı yol da vardır. Günlük hayatta karşılaştığınız zorbalık davranışlarına yaptığımız etkinlikte konuştuğumuz baş etme yollarını uygulayarak bu davranışların azalmasına katkı yapabilirsiniz." açıklaması yapılarak sonlandırılır.

⁶ Uzaktan eğitim sürecinde uygulayıcı grupları ve grupların hangi örnek olayları çalışacağını önceden belirleyerek öğrencileri programda tartışma odalarına yerleştirebilir. Öğrenciler ile Form-10'u paylaşarak doldurmalarını ister. Sürenin tamamlanmasının ardından tüm sınıf olarak çalışılmaya devam edilir.

⁷ Uygulayıcı beyin fırtınası yoluyla her üç rolde olan öğrenciler için sırasıyla zorbalık karşıtı sloganları yazmalarını ve sohbet kısmından uygulayıcıya özel olarak iletmelerini ister. Uygulayıcı sloganları okur ve oylama yöntemiyle en uygun üç slogan seçilir.

ÖRNEK OLAYLAR

Örnek Olay 1: "Sınıftaki bir grup arkadaşınız, siz sınıfta yokken içtiğiniz su matarasına tükürmüş. Birkaç kez tekrarlanan bu olayı, siz suyunuzu içtikten sonra öğreniyorsunuz."

Örnek Olay 2: "Sınıf arkadaşlarınızla birlikte okul bahçesindeyiz. Daha önce de olduğu gibi oturduğunuz bankın yanında bulunan karşı sınıfın öğrencileri bankınıza yanaşarak sizin şivenizle, konuşma tarzınızla dalga geçti."

Örnek Olay 3: "Okulun kantininde otururken bir anda bir konuşmaya kulak misafiri oldunuz. Yapılan konuşmada üst sınıf öğrencilerinden birkaç kişinin sık sık sizinle ilgili asılsız, dikkat çekici ama çirkin iftiralar yaydığını duydunuz."

Örnek Olay 4: "Sınıftaki birkaç öğrenci, oturduğunuz sıraya Japon yapıştırıcısı sürmüş ve siz de bu durumu fark etmeden sıranıza oturdunuz. Daha sonra aynı öğrencilerin siz farkında olmaksızın saçınıza sakız yapıştırdığını fark ettiniz. Bu durum karşısında sürekli eğlendiklerini gördünüz."

Örnek Olay 5: "Ailenizle bir başka ülkeye göç etmek zorunda kaldınız. Yeni okulunuzda diğer öğrenciler konuşmanızla ve memleketinizle dalga geçiyor. Okuldaki bir grup öğrenci, sizi yalnız bulduğunda itip kakıyor ya da sürekli aşağılıyor."

Örnek Olay 6: "Aylardır uğraştığınız bir maket ödevini okula getirdiniz ve sıraya koydunuz. Kantine gidip geldiniz ve maket ödevinizin oradan alındığını, üst sınıflardan birkaç öğrencinin maketinize kasıtlı bir şekilde zarar verdiğini gördünüz. Bu öğrencilerin daha önce de ödevinize zarar veren öğrenciler olduğunu fark ettiniz."

Örnek Olay 7: "Her hafta beden eğitimi dersinde arkadaşlarınızla oyun oynamak istiyorsunuz. Ancak birkaç öğrencinin sizi hiçbir şekilde oyuna almadığını, grup dışına iterek sizi dışladığını fark ettiniz."

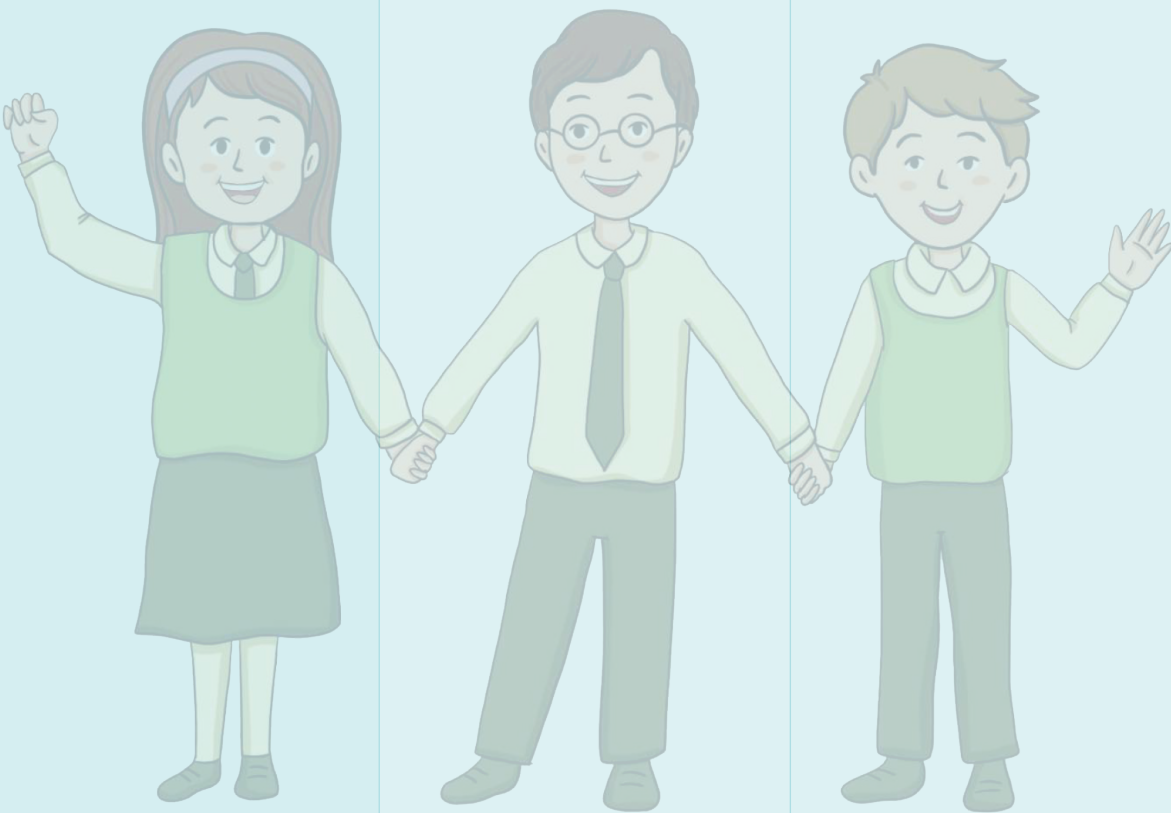
Örnek Olay 8: "Sınıfta farklı değer ve görüşlere sahip olduğunuz birkaç öğrenci, size sürekli küfrediyor ve size karşı kaba davranışlarda bulunuyor."

Örnek Olay 9: "Okula yeni başladınız ve üst sınıf öğrencileri sizinle 'çöm, cik cik, ezik vb.' gibi sözler kullanarak sürekli alay ediyor ve gördüğü zaman sizi ya bir köşede sıkıştırıyor ya da size vurup kaçıyor."

FORM 10 AKRAN ZORBALIĞI FARKINDALIK PROGRAMI- ÖĞRENCİ FORMU // AKRAN ZORBALIĞIYLA BAŞ ETME YOLLARI

AKRAN ZORBALIĞIYLA BAŞ ETME YOLLARI

Zorbalık Yapanlar	Zorbaliğa Maruz Kalanlar	İzleyiciler

An illustration of three children standing in a row, holding hands. On the left is a girl with long brown hair, wearing a green vest over a white shirt and a dark skirt. In the middle is a boy with short brown hair and glasses, wearing a light green shirt, a dark tie, and dark pants. On the right is a boy with short brown hair, wearing a green vest over a white shirt and dark pants. They are all smiling and looking towards the viewer.

AKRAN ZORBALIĞI İLE BAŞ ETME STRATEJİLERİ

Zorba davranış gösteren açısından	<ul style="list-style-type: none"> • Sinirlendiğinizde karşınızdaki kişiden uzaklaşmaya çalışın, bu durumu daha sonra konuşun. • Arkadaşlarımızın hepsi sizinle aynı şekilde olmak ya da sizin istediğiniz gibi görünmek zorunda değil, onları olduğu gibi kabul edebilirsiniz. • Başkalarının duygularına önem vermek zayıflık değildir. • Öfkeli ve bilerek zarar verici davranışlar sergilemek de güçlü olmak demek değildir! • Zorbalık davranışlarını sergiliyorsanız, yardım almak için rehberlik servisi ya da güvendiğiniz bir yetişkin ile konuşabilirsiniz.
Zorbalığa maruz kalan açısından	<ul style="list-style-type: none"> • Zorbalık yapana yüksek sesle "HAYIR!" diyerek rahatsızlığınızı net bir biçimde ifade edin. • Zorbalık yapanın söyledikleri ya da yaptıkları karşısında kendi kendine "Bu benim problemim değil. Ben kendimi tanıyorum. O ne söylese söylesin, ben yine de iyi biriyim." gibi olumlu mesajlar verin. • Olayları gizleyerek zorbalık yapan öğrencilere yardımcı olmayın. Çünkü gizlilik, zorbaların en güçlü silahıdır. Güvendiğiniz bir yetişkine mutlaka haber verin ve ondan yardım isteyin. Zorbayla karşılaştığınızda ortamı terk edin.
İzleyiciler açısından	<ul style="list-style-type: none"> • Zorbalık yapan kişiyi uyarabilir ve ona "Dur!" diyebilirsiniz. • Zorbalığa maruz kalan arkadaşınıza destek verebilirsiniz. • Güvendiğiniz bir yetişkine durumu anlatarak yardım isteyebilirsiniz. • Ne olursa olsun sessiz kalmayın! • Gülümseyerek de olsa zorbaya güç vermeyin.